

ORUCU BOZAN VE BOZMAYAN ŞEYLER

Orucu bozan şeyler nelerdir?

Orucun temel unsuru ve anlamı, yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmak, nefsi bunlardan mahrum bırakmak olduğu için, oruçlu iken bunlar ve bu anlama gelecek davranışlar orucu bozar. Yemek ve içmek, yenilip içilmesi mûtat olan her şeyi kapsamı içine alır. Sigara, nargile gibi keyif veren tütün kökenli dumanlı maddeler ile uyuşturucular ve tiryakilik gereği alınan tüm maddeler oruç yasakları kapsamına girer (İbn Âbidîn, Reddül-Muhtâr, Beyrut 2000, II, 394). Her ne sebeple olursa olsun, ağızdan alınan ilâçlar da aynı hükme tabidir.

Bu makalede orucu bozan ve bozmayan durumlar kaynakları ile bir araya getirildi. Güncel meseleler ilave edildi.

Buradan başlıklara ulaşabilirsiniz:

[Orucu bozan şeyler nelerdir?](#)

[Nikotin bandı orucu bozar mı?](#)

[Oruçlu iken böbrek taşı kırdırmak orucu bozar mı?](#)

[Şeker hastalarının uyguladıkları insülin iğnesi orucu bozar mı?](#)

[Damardan verilen radyoaktif madde orucu bozar mı?](#)

[Saç bakımı ve saç boyama orucu bozar mı?](#)

[Kadınlar adet döneminde oruç tutabilirler mi? Bu esnada tutulmayan oruçların durumu nedir?](#)

[Oruca niyetlenen bir bayan gün içinde adet görmeye başlarsa ne yapmalıdır?](#)

[Bayanlar gebelik dönemlerinde oruç tutabilirler mi?](#)

[Düşük yapan bir bayan ramazan orucunu nasıl tutar?](#)

[Ağda/epilasyon yaptırmak oruca engel olur mu?](#)

[Oruçlunun eşi ile ilişkilerinin sınırı nedir?](#)

[Unutarak yiyen kişiye oruçlu olduğunun hatırlatılması gerekir mi?](#)

[Cünüp iken tutulan oruç geçerli midir?](#)

[Ağız kokusunu önlemek için ağız spreyi veya naneli sakız kullanmak oruca zarar verir mi?](#)

[Alkol alan bir kimse oruç tutabilir mi?](#)

[Düzensiz adet kanaması olan bir bayan oruçlarını nasıl tutmalıdır?](#)

[Ruj orucu bozar mı? Hangi makyaj türleri orucu bozar?](#)

[Göz damlası orucu bozar mı?](#)

[Endoskopi, kolonoskopi yaptırmak, makat veya ferçten ultrason çektiirmek orucu bozar mı?](#)

[İdrar kanalının görüntülenmesi, kanala ilaç akıtılması orucu bozar mı?](#)

[Anestezi orucu bozar mı?](#)

[Kulak damlası ve kulağın yıkattırılması orucu bozar mı?](#)

[Fitil kullanmak, lavman yaptırmak orucu bozar mı?](#)

[Hemodiyaliz ve diyaliz uygulamalarında oruç bozulur mu?](#)

[Anjiyo yaptırmak orucu bozar mı?](#)

[Biyopsi yaptırmak orucu bozar mı?](#)

[Merhem ve ilaçlı bant kullanmak orucu bozar mı?](#)

[Diş kanaması ve diş yarısından çıkan kanın tükürük ile yutulması orucu bozar mı?](#)

[Oruçluken elle tatmin \(masturbasyon\) olan kimsenin orucu bozulur mu?](#)

[Denize girmekle oruç bozulur mu?](#)

[Yıkanmak orucu bozar mı?](#)

[Oruçlu iken ihtilam olmanın veya cünüp olarak sabahlamanın hükmü nedir?](#)

[Diş fırçalamak orucu bozar mı?](#)

[Sakız çiğnemek orucu bozar mı?](#)

[Kusmakla oruç bozulur mu?](#)

[Unutarak yemek içmek orucu bozar mı?](#)

[Akupunktur tedavisi orucu bozar mı?](#)

[Oruçlu iken kan vermek ve vücuda kan almak orucu bozar mı?](#)

[Aşı olmak veya iğne yaptırmak orucu bozar mı?](#)

[Astım hastalarının kullandığı sprey ve astım ilacı orucu bozar mı?](#)

[Oruçlu kimse abdest alırken hataen boğazına su kaçırsa orucu bozulur mu?](#)

[Oruçlu kimse diş tedavisi yaptırabilir mi?](#)

[Kalp hastalarının dilaltına koydukları hap orucu bozar mı?](#)

[Burun damlası orucu bozar mı?](#)

Nikotin bandı orucu bozar mı?

Kural olarak orucu bozan şeyler, vücuda normal yollarla giren maddeler ve cinsel ilişkidir. Vücuda sürülen yağ, merhem ve benzeri şeyler deri üzerindeki gözenekler ve deri altındaki kılcal damarlar yoluyla emilerek kana karışmaktadır. Ancak cildin bu emişi, çok az ve yavaş olmaktadır. Diğer taraftan bu işlem yeme, içme ve beslenme anlamına da gelmemektedir. Bu itibarla, deri üzerine sürülen merhem, yapıştırılan ilaçlı bantlar **orucu bozmaz** (Buhârî, Savm, 24, 27; Müslim, Sıyâm, 12; Tirmizî, Savm, 29, 31, 76). Bu açıdan sigarayı bırakmak isteyenlerin kullandığı nikotin bantları da orucu bozmaz (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Oruçlu iken böbrek taşı kırdırmak orucu bozar mı?

Oruçlu olan bir kimsenin, vücuduna şifa veya gıda verici bir madde enjekte edilmeden böbrek taşı kırdırması ile orucu bozulmaz. Bu operasyon esnasında böbreklere kan akması da **orucu bozmaz**.

Şeker hastalarının uyguladıkları insülin iğnesi orucu bozar mı?

İğnenin orucu bozup bozmayacağı, kullanılış amacına göre değerlendirilebilir. Ağrı dindirmek, tedavi etmek, vücudun direncini artırmak, gıda vermek gibi amaçlarla enjeksiyon yapılmaktadır. Gıda ve keyif verici olmayan enjeksiyonlar, yemek ve içmek anlamına gelmediklerinden orucu bozmazlar. Ancak gıda ve/veya keyif verici **enjeksiyonlar orucu bozar** (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar). Şeker hastalarının kullandıkları insülin iğnesi bu nitelikte olmadığı için orucu bozmaz. Diğer yandan ehil doktorların, oruç tutmasının sağlık açısından zararlı olacağı teşhisini koyduğu bir hasta, Ramazanda oruç tutmayabilir. Böyle bir kişi, Ramazan ayının her günü için birer fidye verir. İnsüline bağımlı olarak yaşayan hastaların da oruç tutmaları sağlıklarına zarar veriyorsa oruç tutmayabilirler. Tutamadıkları oruçlarının sayısını her gün için bir fidye verirler.

Damardan verilen radyoaktif madde orucu bozar mı?

Bazı hastalıkların teşhisi amacıyla hastalara damar yoluyla besleyici niteliği olmayan radyoaktif maddenin verilmesi **orucu bozmaz**. Bu şekilde verilen söz konusu madde besleyici ve vücudu kuvvetlendirici mahiyet taşımamaktadır.

Saç bakımı ve saç boyama orucu bozar mı?

Oruç, bir şey yemek, içmek ve cinsel ilişkide bulunmaktan dolayı bozulur. Saç boyamak ve saç bakımı bunların kapsamında olmadığından orucu bozmaz.

Kadınlar adet döneminde oruç tutabilirler mi? Bu esnada tutulmayan oruçların durumu nedir?

Kadınların adet (ay hali - regl) dönemlerinde, -temizleninceye kadar- cinsî ilişkide bulunmaları, namaz kılmaları, oruç tutmaları ve Kâbe'yi tavaf etmeleri **yasaktır**. Kadınlar özel hallerinde kılmadıkları namazı **kaza etmezler**, fakat tutmadıkları oruçlarını temizlendikleri zaman kaza ederler (Şâfiî, el-Ümm, I, 130-131; Sahnûn, el-Müdevvene, I, 49; Merğînânî, el-Hidâye, I/30-32; İbn Kudâme, el-Muğnî, I, 198; İbn Âbidin, Reddu'l-muhtâr, II/371). Hz. Peygamber birçok hadis-i şerifte hanımların hayız dönemlerinde oruç tutmayacaklarını beyan etmiştir (mesela bkz. Buhârî, Hayız 6; Savm 41; Müslim, İman 132). Hz. Âişe de kendisine, neden adet gören bir kadın, temizlendikten sonra adet günlerinde kılmadığı namazları kaza etmiyor da tutmadığı oruçları kaza ediyor? ' diye soran Muâze adlı hanıma: "Sen Harûriyye'den (Hâricilerden) misin?" demiş; bu kadının: "Hayır, Harûriyye değilim, ama (öğrenmek için) soruyorum." cevabı üzerine de, Hz. Âişe: "Vaktiyle bu iş bizim başımıza geldiğinde, orucu kaza etmekle emrolunduk, namazın kazasıyla emir olunmadık." (Müslim, Hayız, 76-69) demiştir.

Oruca niyetlenen bir bayan gün içinde adet görmeye başlarsa ne yapmalıdır?

Kadınlar ay hali (hayız) ve lohusalık (nifas) denilen özel hallerinde namaz kılmazlar, oruç tutmazlar. Daha sonra tutamadıkları oruçlarını kaza ederler.

Oruca niyetlenen bir bayan, gün içersinde âdet görmeye başlarsa orucunu bozar, temizlenince bu günün orucunu da kaza eder (Merğînânî, el-Hidâye, I, 129). Akşama kadar sanki oruçlu imiş gibi davranıp yeme içmeyi terk etmesi doğru değildir.

Bayanlar gebelik dönemlerinde oruç tutabilirler mi?

Ramazan orucunu tutmamak için geçerli mazeretlerden biri de gebelik veya çocuk emzirmektir. Gebe veya emzikli olan kadınlar, kendilerine yahut çocuklarına bir zarar gelmesinden korkmaları halinde **oruç tutmayabilirler** Bunlar bir yönüyle hasta hükmünde oldukları gibi, onlara bu ruhsatı tanıyan hadisler de bulunmaktadır (Nesâî, Sıyâm, 51, 62; İbn Mâce, Sıyâm, 12). Kendisi dayanabilecek ve çocuk da etkilenmeyecek ise hamile ve çocuk emziren anne **oruç tutabilir**. Bu konuda alanında uzman bir hekime danışılması uygun olur. Hamilelik ve çocuk emzirme gibi meşru sebeplerle oruç tutamayan bayanlar, tutamadıkları bu oruçlarını şartların elverişli olduğu başka zamanlarda kaza ederler (Merğînânî, el-Hidâye, I, 127).

Düşük yapan bir bayan ramazan orucunu nasıl tutar?

El, ayak veya parmak gibi **organları belirmiş** olan bir bebek düşüren kadından gelen kan, **nifas (lohusalık)** kanıdır (Merğînânî, el-Hidâye, I, 34; İbn Kudâme, el-Muğnî,). Dolayısıyla bu kadın aynen sağ olarak çocuk doğurmuş gibi lohusadır, oruçlu ise orucu bozulmuş olur. Lohusalık kanı devam ettiği sürece de oruç tutamaz. Şâfiî ve Mâlikîlere göre ise her durumdaki düşük lohusalık sebebidir (Ramlî, Nihâyetü'l-Muhtâc, I, 212; Desûkî, Hâşiye, I, 117). El ve ayak gibi **organlar belirmeden** meydana gelmiş düşüktan sonra görülen kan **istihâza** (özür) kanıdır. Bu kan, diğer organlardan gelen kan gibidir. Böyle bir kanın gelmesi ile yalnız abdest bozulur. Devamlı gelirse, özürlü hükmüne geçer ve özür sahiplerine ait olan hükümler bu gibilerde de uygulanır. Bu durumdaki bir kadından namaz sorumluluğu düşmez, orucunu kazaya bırakamaz ve kocasıyla cinsel ilişkide bulunabilir.

Ağda/epilasyon yaptırmak oruca engel olur mu?

Vücutdaki kılların hangi yolla olursa olsun alınmaları orucu **bozmaz**. Çünkü oruç, bir şey yemek, içmek ve cinsel ilişkide bulunmaktan dolayı bozulur. Kıl almak veya aldırma bunların kapsamında olmadığından orucu bozmaz. Burada şu husus da belirtilmelidir ki, kadının erkeğe karşı avret mahalli eller, ayaklar ve yüzü hariç tüm bedenidir. Kadının kadına karşı avret mahalli, diz kapağı ile göbek arasındır. Zaruret ve ihtiyaç olmadan bu yerlerin dışındaki bölgelerin başka kadınlara veya erkeklere gösterilmesi **caiz değildir**. Bu itibarla ağda veya lazerle epilasyon yaptırmak isteyen kişinin, erkek olsun kadın olsun yabancı bir kişiye avret mahallini açması helal olmadığı gibi, bu işlemi uygulayan kişinin de, bu kısma bakması ve dokunması da helal değildir (Merğînânî, el-Hidâye, IV, 83-87).

Oruçlunun eşi ile ilişkilerinin sınırı nedir?

Oruçlu olan kimse orucu bozacak şeylerden kaçındığı gibi orucun sevabını azaltacak şüpheli durumlardan da kaçınmalıdır. Oruçlu olduğunu bile bile cinsel ilişkide bulunmakla oruç bozulur, hem **kaza** ve hem de **kefare**t gerekir (Buhârî, Savm, 30). Kişinin hanımını sadece öpmesiyle orucu **bozulmaz** (Buhârî, Savm, 24). Ancak kendine güveni olmayan, işi daha ileri götürmek endişesi olan kişinin hanımını öpmesi ve kucaklaması **mekruhtur** (Ebû Dâvûd, Savm, 35). Eğer **öpmek** veya **kucaklamakla** boşalma meydana gelirse, sadece mekruh olmakla kalmaz, aynı zamanda oruç **bozulur** ve gününe gün **kaza** gerekir (Merğînânî, el-Hidâye, I, 123).

Unutarak yiyen kişiye oruçlu olduğunun hatırlatılması gerekir mi?

Unutarak yemek içmek orucu **bozmaz**. Hz. Peygamber (s.a.s.) konuyla ilgili olarak şöyle buyurmuştur; **"Oruçlu kimse oruçlu olduğunu unutup da yediği ve içtiği zaman, orucunu (bozmayıp) tamamlasın! Çünkü o oruçluya ancak Allah yedirmiş ve**

İçirmiştir.” (Buhârî, Savm, 26) Oruçlu olduğunu unutarak yiyip içen kişi, yaşlı, hasta, zayıf ve oruç tutmaya kuvvet getiremeyecek durumdaysa onu gören kişi oruçlu olduğunu **hatırlatmamalı**, oruç tutmaya kudret getirebilecek durumdaysa **hatırlatmalıdır** (Şürûnbülâfî, Merâkı'l-felâh, 256).

Cünüp iken tutulan oruç geçerli midir?

Cünüplük oruç tutmaya engel **değildir**. İster cünüp olmayı gerektiren hal, oruca başlanmadan gerçekleşmiş olsun, ister ihtilam olma gibi orucu bozmayan bir sebeple oruçlu iken gerçekleşmiş olsun fark etmez. Ancak cünüp olan kişi, bir an önce yıkanıp temizlenmelidir. Cünüp iken üzerinden bir namaz vakti **geçmemelidir**. Guslün bir namaz vaktinden daha fazla süreyle ertelenmesi **günahtır**. Çünkü geciktirilirse namaz terk edilmiş olur (İbn Âbidin, Reddu'l-muhtâr, II, 98, 101).

Ağız kokusunu önlemek için ağız spreyi veya naneli sakız kullanmak oruca zarar verir mi?

Ağız ve burundan alınıp mideye ulaşan her şey orucu bozar. Bu itibarla, ağız kokusunu önlemek veya diş ağrısını gidermek maksadı ile ağza alınan sıkılan sprey ve benzeri maddeler yutulur da mideye ulaşırsa orucu **bozar**, yutulmazsa bozamaz. Günümüzde üretilen sakızlarda, ağızda çözülen katkı maddeleri bulunduğundan, ne kadar itina edilirse edilsin bunların yutulmasından kaçınılması **mümkün değildir**. Bu sebeple bu tür sakız çiğnemek orucu **bozar** (İbn Âbidin, Reddu'l-muhtâr, II, 98).

Alkol alan bir kimse oruç tutabilir mi?

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, alkollü içkiler ve uyuşturucu maddeler dinen **haramdır**. Ancak bu haramı işleyen kişi, bunun haramlığını inkâr etmediği müddetçe **Müslümandır**. Bu nedenle, ibadetleri yerine getirmekle **mükelleftir**. Ancak ne dediğini, ne yaptığını bilmeyecek kadar **sarhoşken yapacağı ibadet makbul değildir**. Sarhoş oluşu nedeniyle bu ibadetleri yerine getiremeyen kişi, hem içki içtiği için, hem de görevi olan ibadeti vaktinde yerine getirmediği için tövbe etmesi, Allah'tan af dilemesi ve daha sonra da bu ibadeti kaza etmesi gerekir. Alkol alan kişi, imsak vaktinde **ne dediğini bilecek kadar ayık ise, orucu tutması gerekir ve tuttuğu oruç da sahihtir** (İbn Âbidin, Reddu'l-muhtâr, II, 81, 123).

Düzensiz adet kanaması olan bir bayan oruçlarını nasıl tutmalıdır?

Kadınlar adet dönemlerinde namaz kılmazlar, oruç tutmazlar. Temizlendikten sonra kılamadıkları namazları kaza **etmezler fakat oruçlarını kaza ederler** (Müslim, Hayız, 7669). Her kadının adet gördüğü gün sayısı eşit değildir. Bu süre **Hanefîlere göre enaz üç, en çok on gün** olabilir. Adet günlerinin süresi, daha önce yaşanmış tecrübelerle göre belirlenir. Örneğin daha önce adet günleri altı gün devam etmişse, bu altı günlük süre içinde gelen lekeler adet gününden sayılır. Düzensiz kanamalarda, önceki adet günlerine rastlayan kanama adet sayılıp, o günlerdeki oruçlar terk edilir. Önceki adet günleri değişmişse, üç ile on gün arasındaki kanama adet sayılıp, o günlerde oruç terk edilir. Daha sonra kaza edilir. On gün dolduktan sonra gusül edilip, namaz ve oruca başlanır. İki âdet arasındaki temizlik günü sayısı **15 günden az olmaz**.

Ruj orucu bozar mı? Hangi makyaj türleri orucu bozar?

Ağız dışındaki bölgelere uygulanan hiçbir makyajla **oruç bozulmaz**. Ancak dudağa sürülen ruj, yalanarak ağızdan içeri girip **tadı mideye ulaşırsa orucu bozar**. Aksi takdirde bozmaz.

Göz damlası orucu bozar mı?

Uzman göz doktorlarından alınan bilgilere göre, göze damlatılan ilaç miktar olarak çok az (1 mililitrenin 1/20'si olan 50 mikrolitre) olup bunun bir kısmı gözün kırılmasıyla dışarıya atılmakta, bir kısmı gözde, göz ile burun boşluğunu birleştiren kanallarda ve mukozasında mesamat yolu ile emilerek vücuda alınmaktadır. Damlanın yok denilebilecek kadar çok az bir kısmının, sindirim kanalına ulaşma ihtimali bulunmaktadır. Bu bilgiler, değerlendirildiğinde, **göz damlası orucu bozmaz** (Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 244; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Endoskopi, kolonoskopi yaptırmak, makat veya ferçten ultrason çektiirmek orucu bozar mı?

Midedeki hastalığı tespit amacıyla mideyi görüntülemek veya mideden parça almak için yaptırılan endoskopide, ağız yoluyla mideye tıbbî bir cihaz sarkıtılmakta ve işlem bittikten sonra çıkarılmaktadır. Kolonlardaki hastalığı teşhis etmek amacıyla, bağırsak içini görüntülemek veya parça almak için yapılan kolonoskopide, makattan bağırsaklara cihaz gönderilmekte ve işlem bittikten sonra çıkarılmaktadır. Kolonoskopide, hemen daima, endoskopide de genellikle, incelenecek alanın temizliğini sağlamak amacıyla cihaz içinden **su verilmektedir**. Endoskopi veya kolonoskopi yaptırmak; makat veya ferçten ultrason çektiirmek; yeme, içme anlamına gelmemekle birlikte, **çoğunlukla cihaz içinden su verildiği için oruç bozulur**. Ancak söz konusu işlemlerde cihazların kullanımı sırasında sindirim sistemine su, yağ ve benzeri gıda özelliği taşıyan bir madde **girmemesi durumunda** endoskopi, kolonoskopi yaptırmak, makat veya ferçten ultrason çektiirmek **orucu bozmaz** (Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 244; İbn Âbidin, Reddu'l-muhtâr, II, 397; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

İdrar kanalının görüntülenmesi, kanala ilaç akıtılması orucu bozar mı?

İdrar kanallarına giren cihazlar veya akıtılan ilaçlar **orucu bozmaz** (Merğînânî, el-Hidâye, I, 125, Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 243; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Anestezi orucu bozar mı?

Acı ileten sinir yolları üzerinde iletimin değişik seviyelerde engellenmesi anestezi oluşturmaktadır. Lokal, bölgesel ve genel anestezi olmak üzere, üç türlü anestezi vardır. Küçük ameliyatlarda ameliyat bölgesinin yakın çevresine iletimi engelleyen ilaçların verilmesi ile oluşan anesteziye **lokal anestezi (sınırlı uyuşturma) denir**. Vücudun daha geniş bölgeleri, örneğin belden aşağısı veya bir yarısı iletimin omurilik düzeyinde engellenmesi için omuriliğe veya omuriliğe varmadan geniş bir sinir grubunun oluşturduğu bağlantı yerleri üzerine ilaç verilerek oluşturulan anesteziye **bölgesel anestezi denir**. Hastanın uyutulup ağrının duyulması beyin düzeyinde engellenirse bu tür anesteziye **genel anestezi denir**.

Anestezi, nefes yolu veya iğne ile vücuda ilaç verilerek oluşturulmaktadır. Nefes yolu veya iğne ile yapılan anestezi, mideye ulaşmadığı gibi, yeme-içme anlamı da taşımamaktadır. Ancak bölgesel ve genel anestezide, acil durumlarda ilaç ve sıvı vermek amacıyla **damar yolu açılarak**, bu açıklık işlem süresince serum vermek suretiyle sağlanmaktadır. Bu itibarla, lokal anestezi (sınırlı uyuşturma) orucun sıhhatine **engel değildir. Bölgesel ve genel anestezide**

serum verildiği için oruç bozulur (Merğînânî, el-Hidâye, I, 125; Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 243; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Kulak damlası ve kulağın yıkattırılması orucu bozar mı?

Kulak ile boğaz arasında da bir kanal bulunmaktadır. Ancak kulak zarı bu kanalı tıkadığından, **su veya ilaç boğaza ulaşmaz**. Bu nedenle kulağa damlatılan ilaç veya kulağın yıkattırılması **orucu bozmaz**. Kulak zarında delik bulunsan bile, kulağa damlatılan ilaç, kulak içerisinde emileceği için, ilaç ya hiç mideye ulaşmayacak ya da çok azı ulaşacaktır. Daha önce de belirtildiği gibi, bu miktar oruçta affedilmiştir. Ancak kulak zarının delik olması durumunda, kulak yıkattırılırken suyun mideye ulaşması mümkündür. Bu itibarla, **orucu bozacak kadar suyun mideye ulaşması halinde oruç bozulur** (Merğînânî, el-Hidâye, I, 125; Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 243; İbn Âbidîn, Reddül-muhtâr, II, 396; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Fitil kullanmak, lavman yaptırmak orucu bozar mı?

Ağrı kesici, ateş düşürücü olarak veya diğer bazı amaçlarla makattan; mantar ve bazı kadın hastalıklarının tedavisinde ferçten fitil kullanılmaktadır. Lavman, tıbbî operasyon öncesi veya kabızlıkta kalın bağırsak da bulunan dışkıının, anüsten içeriye, sıvı verilerek dışarı çıkarılmasıdır.

Sindirim sistemi, ağızla başlayıp anüsle sona eren, sindirim borusu ile sindirim bezlerinden oluşur. Sindirim borusu ise, ağızla başlar. Ağızın gerisinde yutak bulunur. Sonra yemek borusu, mide, ince bağırsak, kalın bağırsak, rektum ve anüs gelir. Sindirim ince bağırsaklarda tamamlanmaktadır. Kalın bağırsaklarda ise, sadece su, glikoz ve bazı tuzlar emilmektedir. Kadının ferçi ile sindirim sistemleri arasında ise bir bağlantı bulunmamaktadır.

Bu itibarla kadınların fercinden kullanılan fitiller, **orucu bozmaz**. Makattan kullanılan fitiller ise, her ne kadar sindirim sistemine dâhil olmakta ise de, sindirim ince bağırsaklarda tamamlandığı, fitillerde gıda verme özelliği bulunmadığı ve makattan fitil almak yemek ve içmek anlamına gelmediği için, orucu bozmaz

Lavman yaptırmak konusunda ise, iki durum söz konusudur; kalın bağırsaklarda su, glikoz ve bazı tuzlar emildiği için, gıda içeren sıvının bağırsaklara verilmesi veya orucu bozacak kadar su emilecek şekilde verilen suyun bağırsakta kalması durumunda **oruç bozulur** (Merğînânî, el-Hidâye, I, 125). Ancak, suyun bağırsaklara verilmesinden sonra bekletilmeyip bağırsakların hemen temizlenmesi durumunda, verilen su ile birlikte bağırsaklarda bulunan dışkıının dışarıya çıkarıldığı ve bu esnada emilen su da, çok az olduğu için **oruç bozulmaz** (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Hemodiyaliz ve diyaliz uygulamalarında oruç bozulur mu?

Böbrek yetmezliği hastalarına uygulanan diyaliz, periton diyalizi, hemodiyaliz olmak üzere iki çeşittir.

Periton diyalizi, karın boşluğuna verilen özel bir solüsyon aracılığı ile hastanın kendi karın zarı kullanılarak kanın zararlı maddelerden arındırılması ve sıvı dengesinin sağlanması işlemidir. Hemodiyaliz ise, kanın vücut dışında bir makina yardımı ile temizlenip vücuda geri verilmesi işlemidir. Kan bir iğne aracılığı ile hastanın kolundan alınır. Hemodiyaliz makinası, diyalizör denen bir filtreden kanı sürekli geçirerek zararlı maddeleri ve fazla suyu filtre eder. Filtre edilen temiz kan ikinci bir iğne ile hastanın damarına geri verilir. Bu işlem yapılırken bazen, **gıda içerikli sıvı verilmesi gerekmektedir**.

Buna göre hastaya herhangi bir sıvı maddesi verilmeden gerçekleştirilen hemodiyalizde **oruç bozulmaz**. Diğer diyaliz çeşitlerinde ise, vücuda gıda içerikli sıvı verildiği için **oruç bozulur** (Merğînânî, el-Hidâye, I, 125, Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 244; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Anjiyo yaptırmak orucu bozar mı?

Halk arasında anjiyo olarak bilinen operasyon, teşhise yönelik (anjiyografi) ve tedaviye yönelik olarak uygulanmaktadır. Anjiyografi vücut damarlarının görüntülenmesi demektir. Damar içine damarların görünür hale gelmesini sağlayan ve kontrast madde olarak tanımlanan **ilaç verilerek**, anjiyogram adı verilen filmler elde edilir. Anjiyografi sayesinde organları besleyen damarlar görüntülenerek damar hastalıkları veya bu damarlardan beslenen organlara ait tanı koydurucu bilgiler edinilir. Tedaviye yönelik olarak uygulanan anjiyonun klasik yöntemi anjiyoplastidir. Bu ise, dar veya tam tıkalı damarların balon ya da stent denilen özel araçlarla tekrar açılması için yapılır.

Bu bilgiler ışığında gerek **anjiyografi, gerekse anjiyoplasti operasyonlarında yemek ve içmek anlamı bulunmadığından, oruç bozulmaz** (Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 243; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Biyopsi yaptırmak orucu bozar mı?

Tahlil amacıyla vücudun herhangi bir organından parça alınması (biyopsi), **orucu bozmaz** (Merğînânî, el-Hidâye, I, 125, Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 244; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Merhem ve ilaçlı bant kullanmak orucu bozar mı?

Deri üzerindeki gözenekler ve deri altındaki kılcal damarlar yoluyla vücuda sürülen yağ, merhem ve benzeri şeyler emilerek kana karışmaktadır. Ancak cildin bu emişi, çok az ve yavaş olmaktadır. Diğer taraftan **bu yeme içme anlamına da gelmemektedir**. Bu itibarla, deri üzerine sürülen merhem, yapıştırılan ilaçlı bantlar **orucu bozmaz** (Merğînânî, el-Hidâye, I, 123; Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, II, 244; İbn Âbidin, Reddu'l-muhtâr, II, 395; Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Diş kanaması ve diş yarasından çıkan kanın tükürük ile yutulması orucu bozar mı?

Diş kanaması orucu **bozmaz**. Ancak çıkan kan, karıştığı tükürüğe eşit veya daha fazla olursa yutulması **halinde oruç bozulur ve kaza edilmesi gerekir**. Daha az miktarda olan kan ise dikkate alınmaz (Haddâd, el-Cevheratü'n-Neyyira, I, 22).

Oruçluyken elle tatmin (masturbasyon) olan kimsenin orucu bozulur mu?

Oruçlu iken elle tatmin olmak **orucu bozar, kazayı gerektirir**. Bu fiili işleyen kimselerin bozmuş oldukları orucu kaza etmekle yetinmeyip ayrıca tövbe etmeleri de gerekir.

Şu husus unutulmamalıdır ki, oruç, nefsin isteklerinden bilinçli olarak uzak durma yönüyle bir irade eğitimidir. Nefsin isteklerinin kontrol altına alınmasında, ruhun arındırılıp yüceltilmesinde etkili bir yoldur. Şehvi arzularına mağlup olanların **bu irade eğitiminde başarısız oldukları ortaya çıkar**.

Elle tatmin olmanın keffareti gerektirmemesi, bu fiilin önemsiz bir günah olduğunu göstermez. Bilakis özürsüz olarak orucunu bozan kimseler **büyük günah işlemiş olurlar** (Zeylaî, Teybînü'l-Hakâik, Kahire 1313, I, 323; İbn Nüceym, el-Bahru'r-Râik, Beyrut ts. , II, 293).

Denize girmekle oruç bozulur mu?

Ağız ve burundan su kaçırmamak kaydıyla denize girmekle **oruç bozulmaz**. Fakat denize giren kimse, yüzme esnasında gelen dalgalar karşısında veya başka bir şekilde su yutabilir. Bu itibarla oruçlu iken denize girmekten **kaçınmalıdır**.

Yıkanmak orucu bozar mı?

Ağız ve burnundan su girip sindirim sistemine ulaşmadıkça oruçlu kimsenin yıkanması orucuna zarar vermez. Nitekim Hz. Aişe ve Ümmü Seleme validemiz Hz. Peygamber (s.a.s.)'in Ramazan'da imsaktan sonra yıkandıklarını haber vermişlerdir (Buhârî, Savm, 25). Bu itibarla, ağız ve burnundan su kaçırmamak şartıyla oruçlu kişi yıkanabileceği gibi, havuz veya denize de girebilir (Fetâvâ-yı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 199). Ancak yüzme esnasında su yutmaktan kaçınmak zor olduğu için ihtiyatlı davranmak uygun olur.

Oruçlu iken ihtilam olmanın veya cünüp olarak sabahlamanın hükmü nedir?

Oruçlu iken rüyada ihtilam olmak **orucu bozmaz**, gusletmeyi geciktirerek cünüp olarak sabahlamak da oruca bir zarar vermez. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.)'in Ramazan'da imsaktan sonra yıkandıkları hadis kaynaklarında (Buhârî, Savm, 25) yer almaktadır. Ancak, zorunlu bir durum olmadıkça, hemen boy abdesti alınmalıdır (Fetâvâ-yı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 203).

Diş fırçalamak orucu bozar mı?

Boğaza su kaçırmadan ağız su ile çalkalamak orucu bozmadığı gibi diş fırçalamakla da oruç **bozulmaz**. Bununla birlikte, diş macununun, misvak parçalarının veya suyun boğaza kaçması halinde **oruç bozulur**. Orucun bozulma ihtimali dikkate alınarak, dişlerin imsaktan önce ve iftardan sonra fırçalanması uygun olur (Fetâvâ-yı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 270).

Sakız çiğnemek orucu bozar mı?

Günümüzde üretilen sakızlarda, ağızda çözülen katkı maddeleri bulunduğu için, ne kadar itina edilirse edilsin bunların yutulmasından kaçınılması mümkün değildir. Bu sebeple bu tür **sakız çiğnemek orucu bozar**. Ancak "kenger sakızı" gibi katkısı bulunmayan sakızlarla daha önce çiğnenmiş olup içinde hiç katkı maddesi kalmamış olan ve çiğnendiğinde hiçbir eksikliğe uğramayan sakızların çiğnenmesi **orucu bozmaz**. Bununla birlikte, oruçlu iken bu tür sakızları çiğnemek mekruhtur (Fetâvâ-yı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 199).

Kusmakla oruç bozulur mu?

Miktarı ne olursa olsun kendiliğinden kusmakla **oruç bozulmaz**. Aynı şekilde mideden ansızın ağza yükselip tekrar mideye dönen şeyler de oruca zarar vermez. Kişinin kendi isteği ile ağız dolusu kusması halinde ise oruç bozulur.

Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.); **"Oruçlu kimse kendisine hâkim olamayarak kusarsa ona kaza gerekmez. Her kim de kendi isteği ile kusarsa orucunu kaza etsin."** (Ebû Dâvûd, Savm, 32; Tirmizî, Savm, 25) buyurmuştur.

Bununla birlikte, kustuğu için orucu bozuldu zannıyla yemeye içmeye devam eden kimsenin orucu bozulur. Böyle bir kimseye keffaret değil, gününe gün kaza gerekir (İbnü'l-Hümâm, Fethu'l-Kadîr, Beyrut, II, 259-260; Fetâvâ-yı Hindiyîye, Beyrut 1980, II, 203-204).

Unutarak yemek içmek orucu bozar mı?

Unutarak yemek, içmek **orucu bozmaz**. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), “**Bir kimse oruçlu olduğunu unutarak yer, içerse orucunu tamamlasın, bozmasın. Çünkü onu, Allah yedirmiş, içirmiştir.**” (Buhârî, Savm, 26) buyurmuştur. Unutarak yiyip içen kimse, oruçlu olduğunu hatırlarsa hemen ağzındakileri çıkarıp ağzını yıkamalı ve **orucuna devam etmelidir**. Oruçlu olduğu hatırlandıktan sonra mideye bir şey inerse oruç bozulur (Merğînânî, el-Hidâye, Dimaşk 1427/2006, I, 392).

Akupunktur tedavisi orucu bozar mı?

Oruç, imsak vaktinden iftar vaktine kadar ibadet niyetiyle yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmak suretiyle yapılan bir ibadettir (Bakara, 2/187). Akupunktur ise; vücutta belirli noktalara iğne batırarak, çeşitli hastalıkları tedavi etme metodudur. Orucu bozan şeyler kapsamında olmadığı yani vücudu **beslemesi ve gıdalandırması söz konusu olmadığından akupunktur yaptırmak orucu bozmaz**.

Oruçlu iken kan vermek ve vücuda kan almak orucu bozar mı?

Kan vermenin orucu bozup bozmaması ile ilgili olarak birbirine zıt iki rivayet vardır. Bunlardan birine göre Hz. Peygamber (s.a.s.) “**Hacamat yapanın ve yaptıranın (vücuttan tedavi maksadıyla kan alanın ve aynı amaçla vücutundan kan aldırmanın) orucu bozulur.**” (Ebû Dâvûd, Savm, 28) buyurmuştur. Öte yandan Rasûlullah’ın (s.a.s.) oruçlu iken hacamat yaptırdığı rivayet edilmiştir (Buhârî, Savm, 32; Ebû Dâvûd, Savm, 29).

Bu iki hadisi birlikte değerlendiren bilginlerin çoğu, birinci hadisi “**Hacamat yapanın kanı özel alet ile emerken ağzına kaçırabileceği, hacamat yaptıran ise kan verdiği için zayıf düşerek hasta olabileceği için oruçları bozulma tehlikesi ile karşı karşıya kalır.**” şeklinde yorumlamış ve ikinci hadisi esas alarak kan vermenin **orucu bozmayacağı sonucuna varmışlardır**. Buna göre, **Ramazanda oruçlu iken kan verenin orucu bozulmaz** (İbn Kudâme, el-Muğnî, III, 36).

Vücuda **kan almak ise**, beslenme, gıda alma kapsamına girdiği için **orucu bozar**.

Aşı olmak veya iğne yaptırmak orucu bozar mı?

Oruç; yemek, içmek, cinsel ilişki ve bunların kapsamına giren şeylerle bozulur. Bu sebeple, **besin değeri taşımayan aşılar orucu bozmaz**. Dinimiz, tedavi sürecinde olan hastaların oruç tutmamlarına ruhsat vermektedir. Bu nedenle, tedavisi devam eden hastalar, sağlıklarına kavuşup, tedavileri sona erinceye kadar oruçlarını erteleyebilirler. Bununla birlikte, Ramazan ayında herkesle birlikte oruca devam etmeyi arzu ediyor ve oruç tutmalarına da başka bir engel yoksa iğnelerini iftardan sonra yaptırmaları yerinde olur. Bu imkana sahip olmayanlar, tedavi ve aşı amaçlı **iğne yaptırabilirler**. Ancak, oruçlu iken gıda **ve vitamin iğneleri yaptırmak, damardan serum ve kan verilenlerin orucu bozulur**. Daha sonra bu oruç kaza edilir. Oruçlu bir kimsenin morfinli veya morfinsiz olarak dişlerini tedavi ettirmesi veya çekirtmesi orucu bozmaz. Ancak tedavi esnasında, kan veya tedavide kullanılan maddelerden herhangi bir şeyin yutulması ise, orucu bozar.

Astım hastalarının kullandığı sprey ve astım ilacı orucu bozar mı?

Nefes açıcı sprey kullanmak zorunda kalan astım hastası oruç tutmayabilir. Daha sonra iyileşince tutamadığı günleri kaza eder. İyileşme ümidi kalmamışsa, o takdirde tutamadığı günler sayısınca fideye verir. Bir fideye, Ramazanda bir kişi için verilen bir fitre miktarıdır.

Ancak, nefes darlığı dışında oruç tutmaya engel başka sağlık problemi bulunmayan astım hastaları soluk almayı rahatlatarak **özel spreyi ağızlarına püskürterek oruç tutabilirler**. Ağza püskürtülen bu ilaçlar **orucu bozmaz**. Çünkü bu spreyden bir kullanımda 1/20 ml. gibi çok az bir miktar ağza sıkılmaktadır. Bunun da önemli bir kısmı ağız ve nefes boruları cidarları tarafından **emilip yok olmaktadır**. Bundan geriye kalan miktarın tükürükle mideye ulaştığı konusunda ise, kesin bir bilgi yoktur.

Abdest alırken ağızda kalan su ile kıyaslandığında, bu miktarın çok az olduğu görülmektedir. Oruçlu, abdest alırken ağızına aldığı sudan kalan miktarın mideye ulaşması halinde orucun bozulmayacağı konusunda hadis (Dârimî, Sünen, Beyrut 1407, II, 22) ve İslâm âlimlerinin icmaı vardır.

Ayrıca, misvaktan bazı kırıntıların ve kimyevi maddelerin mideye ulaşması kaçınılmazdır. Hal böyle iken Hz. Peygamber (s.a.s.)'in oruçlu olarak misvak kullandığı, sahih hadis kaynaklarında yer almaktadır (Buhârî, Savm, 27; Tirmîzî, Savm, 29). Diğer taraftan, **"kesin olarak bilinen, şüphe ile bozulmaz."** kaidesi gereğince, mideye ulaşmış ulaşmadığı konusunda şüphe bulunan bu şeyle de **oruç bozulmaz**. Bu itibarla astımlı hastaların, sağlığı oruç tutmalarına uygun olup başka bir hastalıkları da yoksa, rahat nefes almalarını sağlamak amacıyla ağza püskürtülen **oksijenli ilaç orucu bozmaz** (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Oruçlu kimse abdest alırken hataen boğazına su kaçırsa orucu bozulur mu?

Orucun bozulması konusunda hata; abdest sırasında ağızını çalkalarken isteği dışında boğazına su kaçması örneğinde olduğu gibi, orucu bozan fiilin orucu bozma kastına dayalı olmayarak meydana gelmesidir. Orucu bozan fiilin hataen yapılması **orucu bozar ve yalnızca kazayı gerektirir**.

Hataen boğaza su kaçması, oruçlu bulunulduğu hatırdâ değilken meydana gelirse, **unutarak yapılmış hükmünü alır ve oruç bozulmaz** (Fetâvây-ı Hindiyîye, Mısır 1310, I, 202). Bir sahâbi Rasûlüllah'a (s.a.s.) "Ey Allah'ın Resulü! Oruçlu iken unutarak yiyip içtim. Orucum bozuldu mu?" diye sormuş. Rasûlüllah (s.a.s.) da, " (Hayır bozulmadı) sana Allah yedirip içirdi." (Ebû Dâvûd, Savm 39) cevabını vermiştir.

Şâfiî mezhebine göre orucu bozan bir işi **gerek hataen**, gerek unutarak yapmakla oruç bozulmaz (Şirbînî, Muğni'l-Muhtâc, İstanbul 1958, I. 429).

Oruçlu kimse dış tedavisi yaptırabilir mi?

Orucun bozulması için yeme, içme ve cinsel ilişki ya da bu anlamları ifade eden bir fiilin işlenmesi gerekir. Bu sebeple sırf dış tedavisi sebebi ile oruç bozulmaz. Tedavinin ağrısız gerçekleşmesi için yapılan **enjeksiyonlar da beslenme amacı taşımadığı için orucu bozmazlar**. Ancak tedavi sırasında yapılan başka işlemler sebebi ile -mesela ağız su ile çalkalanırken- boğaza su, kan veya tedavide kullanılan **maddelerden biri kaçarsa oruç bozulur ve kaza edilmesi gerekir**.

Kalp hastalarının dilaltına koydukları hap orucu bozar mı?

Bazı kalp rahatsızlıklarında dilaltına konulan hap, doğrudan ağız dokusu tarafından emilip kana karışarak kalp krizini önlemektedir. **Söz konusu hap ağız içinde emilip yok olduğundan mideye bir şey ulaşmamaktadır**. Bu itibarla, dilaltı hâpi kullanmak **orucu bozmaz** (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

Burun damlası orucu bozar mı?

Tedavî amacıyla burna damlatılan ilacın bir damlası, yaklaşık 0, 06 cm³ tür. Bunun bir kısmı da burun çeperleri tarafından emilmekte, çok az bir kısmı mideye ulaşmaktadır. Bu da, mazmaza (guslederken ağzı su ile çalkalamada) olduğu gibi affedilen miktar kapsamında değerlendirilebilir (Din İşleri Yüksek Kurulu 22. 09. 2005 Tarihli Karar).

ornekvagazlar.com